

BUNUL ECONOM

ABONAMENTE:

Pe an 4 coroane (2 fl.); jumătate an 2 cor. (1 fl.)
Pentru România 15 franci.

ORGANUL

„Reuniunii economice în Orăștie“
Apare în fiecare Sâmbătă

INSERTIUNI:

se socotesc după tarifa, cu prețuri moderate.
Abonamentele și inserțiunile se plătesc înainte.

DELA REUNIUNE

Reuniunea noastră economică din Orăștie, pune la îndemână membrilor sei trei unelte economice din cele mai folositoare, cari toate se pot întrebuința acum toamna spre cel mai mare bine al economiei de câmp. Acestea sunt:

1. Ghilăul de fânațe. Zeci de locuri de fân se ved pe hotarele noastre, cari sunt ca tot atâtea cimiterii în cari ai fi îngropat unul lângă altul niște morți mici, a căror movilițe de mormânt sunt numai cât funduri de căldări. Dobânda proprietarului din fânațul acela e dusă pe ani de zile, căci nu se face iarbă decât pe jumătate, și și la acea jumătate trebuie să se opăcească coșul de două-ori cât la o iarbă bună în loc neted, și și strîngătorii de fân, mai ales greblătorii, trebuie să lucreze de două-ori atâta vreme, ca dacă n'ar fi acele movilițe ale proclutului de mușinoiu (sobol). Toate aceste opăceli cari sunt *perderi de bani*, (căci timpul și lucrul e ban!), le putem înălătura spre cel mai mare folos al nostru, trecând *acum toamna*, peste locuri cu ghilăul de fânațe, care obleşte locul ca masa!

2. Grapa de lanț. Aproape toate fânațele noastre pătinesc de scăderea, că sunt pline de *mușchiu*. Mușchiul unde s'a întins și s'a încuibat, de-acolo iarba a săcat, căci de sub el nu are putere să crească decât câte un firicel ici-colea, ear' alte patru-cinci firicele în vecinătatea fiecăruia din cele-ce au avut norocul a răsbi se iasă la lumină, se îneacă, se potop, sub țolul des ce mușchiul a întins peste ele, oprindu-le lumina și căldura de care firele de iarbă, fragede și mici, ar avea lipsă ca să prindă putere și să răsbească în sus. *Grapa de lanț* e o unealtă economică întocmită foarte înțelepțește, pentru a scoate fânațele din robia tirană a mușchiului. Ea e alcătuită întregă din zale grele cu colți țapeni în sus și în jos, și fiind din zale, ea e mlădie, mișcăcioasă, lădindu-se după cum va fi fața pământului, peste dâmburelele ca și prin gropițe, și pe unde trece, trage cu ghiarele sale mușchiul și-l sfirtică și-l cară de acolo. Când omul vede că prea a adunat mult, cât să îneacă cu

el și nu mai poate prinde, ridică grapa de colți și culege mușchiul, îl adună grămăjoare, și merge mai departe. Tot lucrul e ușor, încât îl poate face un om șingur, căci deși grapa e foarte grea, de oțel gros, o poți ridica pe rând, colț de colț, zalele ei îngăduind asta și nesilindu-te a o ridica toată odată, ca și cum te-ar sili dacă colții ar fi țepeniți în grinzi. Economul ce-și înțelege și-și vrea adevăratul bine, acum după isprăvirea cu alte lucruri de câmp, nu va pierde vreme, ci va ieși la țel-nile sale și va grăpa din greu cu grapa de lanț, sau în lipsa acesteia *macar cu grapa sa cu colți de fer!* Cine poate, cum pot economii nostri aici și în jur, unde Reuniunea noastră economică dă aceste unelte, acela va trece odată cu ghilăul peste fânaț, ca să se oblescă, apoi va trece cu grapa de lanț și încă în lung și în latul fânațului odată! Folosul îi va fi mare: De unde pe un loc de când lumea plin de mușinoie și de mușchiu, a luat un car de fân: în anul viitor va lua cel puțin *trei*, ne-mai socotind cruțarea prin sporul cel au lucrătorii cari îți trebuiesc mai puțin și la coasă și la strîns, dacă locul e oblit. Mușchiul adunat grămăjoare îl vom arde, și pe locul unde l'am ars, va fi earbă de te vei pierde în ea!

3. Mașina de sămănat. Reuniunea noastră și-a procurat și o mașină de sămănat. E cam târziu, dar' unii mai sămănă încă grâu. Cine o mai face, folosească mașina de sămănat, căci față de sămănatul cu mâna, faci un lucru neasămănat mai bun! Dar' în foaia asta s'a dat sfat să sămănați ovės și *trifoiu* în cucuruziști în loc de-a lăsa sterpe ca »ogor«. Lucru bun face cine o face. Ear' făcându-o, ceară economii mașina noastră de sămănat, care și trifoiul îl sămănă fără greș de bine, și vor cruța și în sământă și vor avea și trifoiști mult mai zdrăvene ca altfel. Loc potrivit pentru trifoiu sunt nu numai cucuruziștele, ci și locurile în care a fost grâu și orz ăstan. (Vezi numărul 39 în care e dat mai amănunțit acest sfat.)

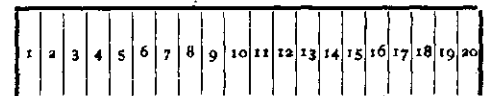
Ascultați, fraților economi, aceste îndemnuri, și cercați, și suntem îndreptățiți că nu o să vă pară rău de osteneale *ghiluitului, grăpatului și sămănatului* la care vă îndemnăm.

AGRICULTURA

Rigolarea.

Având să înființăm grădina de legumi sau de pomi ori să plantăm vie, trebuie neapărat să rigolăm pământul, adică să-l săpăm la adâncime de cel puțin $\frac{1}{2}$ metru, mestecându-l și întorcându-l.

Săparea aceasta se face în chipul următor: locul se împarte mai întâiu în fâșii, late de câte un metru, cum se arată în icoana de față.

Pământul scos din șanțul 1, care trebuie să fie de $\frac{1}{2}$ —1 metru adâncime, se strămută tot pe marginea fâșiei din urmă (20); ear' pământul din șanțul 2 se aruncă în șanțul 1, așa ca cel de deasupra să vină de desupt și cel de desupt să vină deasupra. Tocmai așa se aruncă pământul din șanțul 3 în șanțul 2, cel din șanțul 4 în șanțul 3, și așa mai departe, până am ajuns la cel de al douăzecilea, adică la cel din urmă, care îl umplem cu pământul scos din șanțul întâiu.

Cu prilejul rigolării îngrășem cât mai bine cu gunoiu de grajd sau cu compost păturile din jos ale pământului, și curățim rădăcini, trupini, petri, hârbe ș. a. lucruri ce am întâlni.

Timpul cel mai potrivit pentru rigolare este toamna. Peste iarnă pământul rigolat se frăgezește și îmbunătățește. Primăvara el se obleşte, apoi se plantează pomii sau vița de vie ori se sămănă legumi.

Dacă rigolarea nu s'ar putea sfârși în timpul toamnei, urmează a se face peste iarnă, când adesea pământul nu e înghețat și economii nu sunt îngrămădiți cu alte lucrări.

Rigolarea are o mulțime de urmări bune și folositoare. Pământul cel bun deasupra ajunge la adâncime, unde nutrește cu îmbelșugare rădăcinile; ear'

pământul cel mort, ajungând de-asupra, se îmbunătățește și el prin lucrarea aerului, frigului, căldurii, ploii, zăpezii și gunoiului. Apa de prisos se strecură cu înlesnire la adâncime, de unde apoi plantele se adapă cu ajutorul rădăcinilor chiar și în timp de secetă mai îndelungată. Peste tot prin rigolare se dă plantelor puțința de a-și respândi rădăcinile cât mai adânc în pământ și de a se nutri cu înlesnire și belșug.

Munca și cheltuețele, ce se cer cu prilejul rigolării, sunt răsplătite cu prisos prin roade foarte îmbelșugate.

Cu cât cineva are pământ mai puțin, cu atât trebuie să-l lucreze mai bine, îndoindu-și și întredându-și roadele prin lucrări trebuincioase în afunzime.

De aceea, cu înmulțirea omenirii, rigolarea devine din an în an o lucrare tot mai neapărat trebuincioasă.

ROMUL SIMU

VIIERIT

Indreptar

pentru manipularea în chip rațional a mustului și a vinului.

Instrucțiuni date de ministerul reg. u. de agricultură.

(Urmare).

Materiile alcătuitoare a mustului.

În mustul tuturor strugurilor, cu puțin abateri, se află tot aceleași materii, ear' dacă e totuși deosebire între must și must, ea vine de acolo, că felul strugurilor, locul și umblarea timpului, au mare înțiruire asupra dezvoltării cutărilor

și cutărilor materii și asupra proporției (măsurii) dintre ele în strugure. În un strugure și pe un timp oare-care, e mai mult zahărul, în altul acidul (oțetimea), în strugurii mirositori sunt mai multe materiile mirositoare, în alții mai puțin. Dar' de obicei în strugurii de vin bine copti se află:

77.0	(77 la sută), apă.
20.0 zahăr
0.6 acrimi (acide)
0.6 peatră de vin
0.4 săruri minerale
1.4 alte materii.

Și pentru proprietarii mai mici de vii e lucru însemnat să știe cât zahăr e în mustul lor, căci după cuprinsul zahărului i-să cumpără mustul cu preț mai mare ori mai mic. Căci după bogăția în zahăr a mustului se judecă tăria vinului ce va da, trăinicia lui, și după cunoașterea gradului de zahăr, putem ști și cu-n să-l îmbunătățim dându-i zahăr. Cunoașterea gradului de zahăr e lucru ușor, după-ce se poate dovedi cu „gradul“ (măsurătorul de must). Dar' acest măsurător numai atunci ne arată acurat, dacă termometrul (măsurătorul de căldură) ne arată că mustul are o căldură de 17° grade.

Măsurătorul de must însă, nu-l putem întrebuința la atare must, care a început, fie și în cea mai mică măsură, a ferbe, căci în atare must e mai puțin zahărul, mustul dar' e mai subțire și măsurătorul afundându-se mai tare, ne va arăta mai puțin zahăr decât a fost de fapt la început în must (până nu dase în fert).

Dospirea sau ferberea mustului.

Să punem într-o sticlă de un liter și jumătate must alb curat, lăsând însă sticla ceva goală. După 12—24 ciasuri vom vedea, că din must încep a se ridica beșicuțe albe, mai puțin, apoi tot mai multe, mustul se turbură tare, dela o vreme beșicuțele urcătoare în sus sunt tot mai rare și după 5—10 zile înceată cu totul, mustul se limpezește, pe fundul sticlei se așează o materie deasă gălbue-întunecată. Această schimbare a mustului, o numim noi dospire, sau (pentru jocul prin el a beșicilor) poporul o numește „ferbere“. Și prin această ferbere sau dospire, se întâmplă acea schimbare însemnată, că mustul își pierde gustul dulce, zahărul se desface în el, și în loc am căpatat o beutură cu gust (aromă, miros) plăcut, pișcătoare și cuprinzătoare de alcool (spirt), — s'a făcut vin nou. Materiile de pe fundul sticlei sunt mai ales drojdii, și le numim drojdii de vin.

Tot același lucru i-să întâmplă mustului pus în butoiu ori bute, în loc de sticlă.

Ce sunt drojdiile de vin?

Dacă femeile vreau să coacă cozonaci (colaci), desfac drojdiile („drojdiuțele“) în apă și le mestecă cu fărina cea frumoasă albă, o trământă și o pun la loc căldicel, ca aluatul să crească bine. Și la această „creștere“ a aluatului se desvoaltă beșici mici de aer, nevăzute dar' dovedite, cari neputându-se urca în sus ca la must, se iasă afară, umflă aluatul, făcându-l

FOIȚĂ

MOȘ PETREA

I.

Băeții 'și spuneau o poveste
Cu smei și cu fermecătoare,
Moș Petrea durmea. Fără veste
Un tunet îl pune 'n picioare.

Se 'ntunecă cerul de-odată
De dungi scîlbitoare brăzdat,
Și-o ploae cu ghiață 'ncărcată
Furtuna pornește 'nspre sat.

Moș Petrea și' nfige cu grabă
Toporu 'n pământ, să răpună
Cumplitul puhoiu. Dar' de geabă,
Cad trăsnete, norii s'adună.

Bătrânul din nou se repede
S'arunce cuțitu 'n pământ;
Dar' ploaea-i vrăjită, se vede:
Porumbul se sbate în vânt.

Mai cată el-cum s'o mai prindă
Strigând cu glas tare: »un clește!
— Colea e, bunicule, 'n tindă.
— Ia adu-l, băete, grăbește!

— »Ei, nă-ți-ll. Și repede-afară
Îl svirle 'ncercatul bunic.
Obrazii lui par'că-s de ceară...
Nici asta n'ajută nimic...

Destule nevoi îl apasă,
L'ar scoate din toate porumbul,
Dar' uită-te, cum piatra se 'ndeasă
Isbind în ogoare ca plumbul.

Moș Petrea-amărit dă din mână
Și-l mistue gândul nebun,
Că dacă-ar avea la 'ndemână
Acuma nuiaua de-alun,

Cu care o broască din gură
De șarpe fu scoasă odată,
Ar face el o 'nvirtură,
Și grindina-ar sta fermecată...

Și-acum, dimpotrivă, sporește
Furtuna. Cuprins de fiori
S'așează și țintă privește
Spre-ogoru-i muncit cu sudori...

II.

Șivoiul de piatră se vază
Cum face să sune păreții,
Spre-a doua fereastră grămadă
Și uite aleargă băcții.

Ghiontindu-se gureși s'adună
Ai bunului dragi »băctani«.
Ca virstă n'ar da împreună
Tuspatru nici treizeci de ani.

Li-s fețele arse de soare
Și 'n sdrențe cămașa le pică;
Da's volnici ca iarba 'n răzoare,
Și doar' de strigoi de li-i frică.

Cel mare pe frați dăscălește,
Ear' unul întrebă acum:
— »Pe lup oare piatră-l trănțește,
Me, Nică, ia spune... — Păi, cum!

poros (plin de găurele cu aer, ochiuri). Și aci se întâmplă dospire sau ferbere, care topește zahărul aflător în grâu și prin urmare în făină, și îl schimbă.

Aceste „drojdiuțe“ ce le cumpărăm din prăvălii, primate prin un ochian ce mărește de 600 de ori un lucru atâta cât e, le vedem ca o grămadă de bureți cât bumbuștele, și samănă foarte mult cu drojdiile de vin privite prin același ochian. Și acești bureți atacă zahărul și-l descompun în alte materii.

Dar' de ce se dospesc mustul dacă în el nu punem drojdiuțe? Pentru-că atari bureți nesfârșit de mici, se află milioane și miliarde în aer, duși de vânturi, și ei se pun pe tot felul de lucruri, se pun și pe boabele de struguri, și la stoarcerea mustului se mestecă în acela, acolo se desvoltă, prind putere, încep a lucra ce le-a rânduit și lor D-zeu de lucru în lume, prefacerea zahărului, și lucrând cu toatele, la olaltă pot se prefacă mult zahăr în altfel de materii mai acre și alcoolice, și încă repede, precum vedem că-l prefac în must, prefăcând mustul în vin.

Inviertrea drojdiilor (a bureților acelora) *asupra materiilor din must.*

Micul proprietar nu are lipsă să cunoască din fir în pîr condițiile de viață a bureților lucrători cărora le zicem drojdiile, nici toată formarea acestor materii în vin care se nasc nouă prin prefacerea ferberii, dar' atât e bine să știe, că drojdiile acelea prefac mai ales zahărul, și anume desfăcându-l în alte două materii: în alcool (spirt)

de vin, care rămâne în vin, și în acid carbonic care numai foarte puțin rămâne în vin, ear' cel mai mult trece în chip de beșicuțe în aer și se mestecă cu aerul. De vreme ce acidul carbonic (o materie înecătoare), e mai greu acuzi de 2 ori (cu 1½) ca aerul, el se așează mai tot pe părțile din jos ale pivniței, și e premedios pentru viață: dacă te-ai apleca când el e mult în pivniță (dacă adevărat a fert acolo mult must) și ai trage 2—3 răsufări din stratul cel mai de jos de aer al pivniței, ai muri îndată.

După dospire sau ferbere dară, zahărul ce-a fost în must s'a desfăcut jumătate în alcool (spirt) și jumătate în acid-carbonic. De-a avut dar mustul 20% (douăzeci la sută, grade) zahăr, după ferbere în el vor fi 10 grade spirt de vin. Deci noi putem ști înainte ce vin tare sau slab, trainic ori nu, vom avea, judecându-l după cuprinsul lui în zahăr.

E lipsă să știm, că mustul mai repede ferbe în o căldură de 15—20 grade după măsurătorul de căldură alui Celsius. La căldură de 4 grade (la acest grad e rece binișor), ferberea nu începe. La 35 grade de căldură, ferberea abea se simte. Căldură așa mare se poate produce în buți de 50—60 hectolitrii (5—600 litri). Deci trebuie grijit ca mustul până la așa grad să nu se încălzească.

Fiecare viier să-și țină de grijă de căpetenia a sa, ca mustul să-i fie rău în cea mai scurtă vreme și deplin bine, căci ferberea greșită, nedeplină, trage

după sine stricarea vinului și felurite boale a lui.

Fiindcă uneori toamna la cules timpul e mult mai rece ca 15—20 grade, deci și strugurii și mustul va fi mai rece, de vreme ce ne fearbă bine și la timp, trebuie să încălzim pivnița sau casa în care am pus mustul să ferbă, până la 15—20 grade. Un simplu măsurător de căldură (termometru) pus pe un perete, ne arată cât e de cald înăuntru. În 1—2 zile și mustul va imprumuta căldura asta și va începe a ferbe în regulă, dându-ne vin mai bun, ca dacă îl lăsam de capul lui să ferbă cu o putea.

(Va urma).

HIGIENA

Rana lui Mateiu Vâjnosu.

Vreau să vă spun celor-ce veți cădea bolnavi, o povestire adevărată, pe care mi-a spus-o și mie o țerancă bătrână dintr'un sat de munte. De altfel nu e întâia-ora când auzim asemenea lucruri. Rămâne la voi, iubiti cetitori, să vă dați părerea, dacă țerancul din acea povestire avea sau nu minte de om cuminte, înainte de a ajunge la nenorocitul său sfârșit.

«Mateiu Vâjnosu, tată cu 5 copii, se duse într'o zi după amiază la pădure, să taie lemne. Pe când despica cu putere un trunchiu de copac, îi scăpă toporul din coadă. Fierul se întoarse și trecând prin dimia nădragilor, făcu lângă oul genunchelui o tăietură adâncă.

De nu s'ar feri el, vezi bine...
Ea poate și-un urs să doboare.
— »Dar' piatra de unde ne vine?«
— E-adusă de fermecătoare...

— »De fermecătoare?« — Firește!
Să nu ni-o trimiță, nu-i an...
— »Dar' piatra de unde pornește?«
— Păi, știu eu! Doar' nu-s nădrăvan!

— »Da oare de ce o trimite?...«
— De ce... să le strice pe toate:
Priviți ce de grâne trântite!
Haînă-i cum nu se mai poate...

Și pomii cumplit ce-i mai strică!
Se duce și mărul bătrân,
Ia uită-te... — »minciuni spui, mă, Nică;
Mai stă ei: trei crengi îi rămân«.

— Ba pun rămășag că și ele
Se duc, ai să vezi c'am dreptate;
Le frânge, că-s prea subțirele;
N'auzi, mă, vântoia cum bate?

Și nukul d'abia se mai ține,
Mă prind că și nukul s'a dus!
Mezinul, să vază mai bine,
Îi roagă să-l urce mai sus.

III.

Un trăsnet. Grăbit își tac cruce
Băeții 'n a genei bătae,
Moș Petrea 'nlemni: i-se duce
Nădejdea ca focul de pae.

— Ei, vezi tu că n'a fost minciună
Cu mărul ce-atâta ni-i drag!
Nu-i joc, mă băeți, e furtună;
Pecat că n'ați pus rămășag...

Dar' grindina 'n vravuri se strânge
Împinsă de vânt cu turbare.
Porumbul nici nu se mai frânge...
Ca de șarpe mușcat el tresare,

Moș Petrea, și-i tremură gura:
Porumbii, porumbi-s culcați!
De-odată țintind arătura,
El pumnii și ridică 'nceștați.

Apoi... dând din lungile-i plete
Pe cari le 'nălbiseră anii,
Tăcut el privește 'n perete,
Să nu-i vază ochii orfanii.

(„C. L.“)

I. B. HÉTRAT

Puști electrice. Pacinotti, renumitul inventator italian, a mai scornit o minune. În curând el va arăta societății italiene electrotehnice o nouă descoperire, anume o *puscă electrică*, care nu face nici un sunet la descărcare, și lucrează totuși cu o putere și re-pejune mare, și va trimite prin electricitate glonțul la o depărtare uriașă! Despre noul mijloc de stîrpire a omenimii, până acum nu sunt alte amănunte. Intre militari această descoperire a făcut mare senzație și, după-cum se scrie, Regele Italiei Victor Emanuel a poruncit să se facă probe cu noua armă! Dacă această știre se va adevăra, atunci întreagă armatura oștirilor se va schimba de nou, cu uriașe cheltueli nouă pentru popoare.

Lui Mateiu, om puternic și încrezător în sine, nu-i păsa câtuși de puțin de asta. Voi să pue toporul în coadă și să-și vadă de lucru, dar' băgă de samă că dimia s'a înroșit de sânge.

În apropiere era un isvor rece. Să duse acolo, își spălă rana și o legă cu o basma nu tocmai curată, ca să nu-i mai curgă sânge. Apoi să apucă iarăși de lucru.

Spre seară, Mateiu să întoarse acasă sdrobot.

— Ce ai mă, îl întrebă câte un om din satul lui, ori ți-a ploat sub căciulă?

— Ba nu, răspundea el, dar' mă cam junghie un picior, vericule!

— Din ce-ți veni, omule?

Și Mateiu îi spunea ce i-se întâmplase la pădure.

— Numai atâta ai, neică? Capul să-ți trăiască...

În sfârșit Mateiu ajunse acasă. Spuse femeii lui ce pățise la pădure, și ea, tot ca ceialaltii:

— Nu e nimic, bărbate. Capul să-ți trăiască!...

Dar' basmaua cu care omul să legase nu fusese curată, ba nu fusese de loc curată.

În loc ca Mateiu să o schimbe numai de cât cu alta curată, o lăsă acolo câteva zile. Piciorul îi mergea rău, rău de tot. Incepù omul a șchio-păta de-a binele. De-abia se mai putea mișca din loc în loc fără toiag.

Ba încă oamenii din sat nici nu voiau să-i dea crezare. Ei îi ziceau în ris, când îi întâlneau:

— Mă, Mateiu, trăirăm să te vedem și în toiag.

Ori:

— Mă, Mateiu, unde dă dracu să-ți mîncăm din colivă!

Dar' lui Mateiu nu-i mai ardea de glume. Piciorul îl prăpădise din cale afară.

La câteva zile, desfăcînd basmaua cea necurată, băgă de samă că rana, în loc să se închidă, se măria.

Fă, nevastă, buba asta nu e bubă ca toate bubele. Zău așa.

— Da cum e, bărbate?

— Tu nu vezi, răspunde el, că s'a adâncit și mai tare și s'a îngălbenit înăuntru. Ce să-i fac?

— Păi știi și eu ce? Să chemăm pe lelea Stanca, cea cu descântecile și cu unsoarele.

— De, s'o chemăm, că am ajuns olog de un picior.

Se întâmplase că cu vre-o două zile mai înainte să vie în sat doftorul plășii lui. Ți-ai găsit să se ducă Mateiu la el. Pentru o bubă să se arate. Și la urmă, ce lucru mare o să-i facă! Lasă, o să treacă ea buba și fără apele doftorului, că doar Mateiu e om puternic.

Și mai bine chemară pe lelea Stanca, priceputa satului într'ale doftoricescului meșteșug. Geaba au fost unsoarele ei și cinsteala lui Mateiu. Buba nu-i da de loc în spre bine. Ba încă îl făcu, după vre-o zece cinci-spre-zece zile, să cadă și la pat.

— Afurisită rană! își zicea nenocitul. Cum voi putea eu scăpa de tine! Cum?

Mateiu își adusese acum aminte, că mai fusese încă un om din sat bolnav de așa pacoste și că fusese la spital și se vindecase. Se gândi să facă și el tot așa. Spuse nevastii gândul și femeea, în loc să-i dea curagiu în felul lui, zise că i-o trece buba și fără dusul la spital. Și lăsând buba să-și vază de mâncat piciorul, Mateiu mai stătu încă vre-o două zile acasă.

În sfârșit n'aură în cotro. Injugară boii la car și punînd un maldăr de tîn de-asupra, femeea lui Mateiu și o fată a lui plecară cu bietul om la oraș. Ajunsără la spital, tocmai pe vremea când era doftorul acolo. Cum îl văzu, doftorul îi zise foarte serios:

— Nu veneai, creștine, mai târziu? Se cunoștea după vorbele acestea că rana făcuse mare pradă în piciorul săteanului.

— Să rămâi aici, mai adause doftorul.

Și Mateiu rămase, că așa îi fusese și gândul când să urcase în car.

Ce să zici? La spital era altă îngrijire. Îi spălau neconținut rana cu acid fenic, îi puneau pe de-asupra o alifie iodoformată foarte mirositoare, puneau vată și apoi îi legau piciorul cobză. Dar' fiind-că puroiul, adecă veninul, cum îi zicea Mateiu, să întinsese pe lungimea piciorului, a trebuit să i-l străpungă în trei locuri, ca să i să scurgă veninul.

Mateiu stătu în spital o săptămână. Văzînd el în loc de o rană patru, și mai văzînd că veninul nu i se mai sfîrșește, și auzînd că doftorii șoptesc între ei, ca și cum ar înțelege să-i taie piciorul, își schimpă gândul. Trimise

vorbă nevastesei printr'o femeie, care eșia din spital, să vie să-l iea acasă. Și a doua zi ea veni. Când doftorul sosi la spital, nici n'apucă bine să spue ce trebuia să-i mai facă lui Mateiu, că acesta zise:

— Domnule doftor, mi s'a urit în spital. Vreau să mă duc acasă. Mi-eți da niscaiva doftorii și m'oiu căuta acolo.

— Bine, omule, așa crezi tu că se vindecă de lesne niște răni necautate?

— De, d-le doftor, ce să fac?

— Ce să faci? să stai aici, dacă nu vrei să-ți pierzi piciorul, și poate chiar vieța.

— Cum o da Dumnezeu!

Și l'a luat femeea acasă pe Mateiu, împreună cu doftorii date dela spital. Dar' în loc să-l caute cum îi deslușise bine doftorul, femeea la luat și l'a dus la o babă meșteră din oraș. Baba asta cerea un pol, ca să-l vindece. De unde a avut de unde n'a avut, i-a dat jumătate din bani înainte. Meștera i-a făcut niște ape usturătoare și i-a spus ce să facă cu ele. Ale doftorului le-a dat de o parte și s'a ținut de ale babei, dar' de geaba.

Trunchiul de bărbat, care mai înainte s'ar fii luptat cu ursul, acum nu mai era în stare să dea o picică jos din pat. Ajunsese omul numai piele și oase. Plîngea femeea lui, plîngeau copiii că să pierde. Plîngea de milă ori cine l-ar fi văzut.

Și acum, l'a apucat un frig, că-i clănțăniău dinții în gură. Și când puneafurisitele de doftorii ale babei, sbiera ca din gura șerpelui, ce-o fi pus ea în ele. Nu mai mânca, nu mai bea, ci numai sta cu ochii pironiți în tavan. Când îl apuca junghiurile, gemea ca din gura șerpelui. Blăstem a fost pe capul lui; sau de cap singur și-a făcut?

De vre-o două-trei zile a început să vorbească aiurea. El știa ce spune... Să vede că i-s'a apropiat sfârșitul.

A mai trimis atunci după doftor, dar' acesta venînd, i-a spus că prea târziu l'au chemat. Mai bine să trimită după popă.

Și încheindu-și povestea, bătrîna sfîrși dînd din cap:

— Eu cred că Mateiu s'a lăsat dela început prea de tot!

— Negreșit că e adevărat ce spui. O boală necăutată în pripă, te poate băga în mormînt.

— Da doftorii babei, (nu e

vorbă că babă sunt și eu) nu i-or fi făcut și ele mai rău?

— Se prea poate, mai ales dacă o fi fost vre-o babă de de-alea înșelătoare, cum sunt cele mai multe cari s'ă laudă că cunosc leacurile. Gândul ei îi era la pol, nu la vindecare.

— S'ă fi fost și Mateiu alt om, n'ar fi intrat de tiner în pământ. Dar vezi: Capul face, capul trage!

— Așa zic și eu, va încheia și cetitorul acestor rînduri.

(Albina)

GRIG. TEODOSSIU.

Dela Reuniunea rom. de agricultură din com. Sibiiului.

A XI-a expoziție de vite aranjată de „Reuniunea română de agricultură din comitatul Sibiiului”.

(Fine).

II. Premiarea.

1. În scopul premiării, comitetul central al Reuniunii agricole a numit juriul constând din domnii: Demetriu Comșa, prof. seminarial, ca președinte al juriului; Pantaleon Lucața, căp. c. și r. în pens.; Dr. D. P. Barcianu, prof. sem.; Dr. P. Șpan, prof. sem.; Petru Ciora, oficial cons.; Emil Verzariu, funcț. de bancă, toți din Sibiiu; George Muntean, măcelar; Ioan Nicoară, învățător; George Stănese, măcelar; Daniil Stroia și Nicolae Albu, proprietari, toți din Mercurea; Ioan Lazar, paroch; Dumitru Orăștian, inv. și Ioan Beu, econ., toți din Apoldul-inferior; Basiliu Necșa, paroch, Dumitru Ivan, propr. și măcelar și Dumitru Iridon, propr. și com., ambii din Apoldul-sup.; Demetriu Pamfiloiu, paroch; Ioan Straulea, not. și Ioan Sava, director școlar, toți din Jina; Ioan Cosma, not.; Moise Pop, propr. și Ilie Tănase, inv., toți din Ludos; Nicolae Dobrotă, paroch; Ilie Georgescu, director școl.; Adam Micu, notar; Ioan Prodan, propr., toți din Poiana; Dumitru Munthiu, notar și Nicolae Filimon, propr., ambii din Reci; Dionisiu Iuga, not.; Ioan Dobrescu și Dan Ghenie, proprietari, toți din Rodu; Ioan Nedella și Onea Popa, proprietari, din Dobârca; Romul Z. Pop, paroch și Ioan Cârpenișan, măcelar, ambii din Gârbova; Ioan Munthiu, paroch și Ioan Munthiu, fost primar, ambii din Cărpiniș. Membrii absenți sau împedecați dela vot se înlocuiesc prin suplenți.

2. Nu este iertat a funcționa nimenea ca juror, când este vorba de vitele proprii, sau de ale rudeniilor mai deaproape.

3. Juriul ia în primire lista generală a vitelor expuse, examinează pe rînd și cu deosebită luare aminte fiecare vită și apoi se consultă asupra premierii, îngrijindu-se ca publicul și exponenții să nu înfruntă cătuși mai puțin asupra hotărîrilor de luat.

4. În ședința ce urmează examinării vitelor, membrii juriului se consultă din nou și se pronunță, dovedind îndreptățirea propunerilor și apoi hotărînd cu majoritate absolută de voturi.

Președintele votează întotdeauna. La cas de voturi egale decide soarta.

Asupra fiecărei premiări se votează deosebit.

5. Exponenții de premiat se petrec în o listă separată care, odată stabilită, se sub-

scrie de președinte și secretar, precum și de alți doi membri ai juriului.

6. Impărțirea premiilor urmează a se face în mod înșelător, ținându-se mai întâi o vorbire în prezența juriului, comitetului arangiator, a exponenților și a publicului întrunit.

Exponenții premiați adevăresc primirea banilor prin subscrierea numelor în rubrica: „Adevăresc primirea în regulă a premiului”.

7. Secretarul juriului se însărcinează a compune un raport special asupra expoziției și premiilor. Raportul scris de președintele și secretarul juriului se păstrează în arhiva Reuniunii.

III. Dispozițiunile de premiare.

A) In general.

1. Scopul expoziției este mai ales a urni și încurajarea adevărată propășire în economia vitelor. Drept aceea, în privire se va lua nu atât intențiunea vedită de a străluci cu vite de paradă, ci mai cu samă buna chibzuire în alegerea vitelor de prăsilă, hărnicia și inteligența dovedită în realizarea scopului urmărit.

2. Prin urmare vitele altcum detectu-oase încâtva, se pot premia în rînd cu vitele oarecum deservite. Intervenind împrejurările de mai sus, chiar și întâetate se va da vitelor de a doua mână. Dar' nici măcar în totală lipsă de altele mai bune, nu este iertat a premia vite hotărît rele sau avînd scăderi însemnate.

3. Dacă cutare grupă nu cuprinde în destule vite vrednice de premiat, premiile, ce ar prisosi, se pot destina pentru o altă grupă. Premiile, care din una sau altă cauză, nu s'ar fi împărțit, se adaugă la fondul Reuniunii.

4. Aceia, cari au prăsit înșiși vitele, vor avea întâetate față cu aceia, cari au expus vite prăsite de altcineva.

Nimenea nu poate fi premiat, care n'a ținut vita în grija proprie $\frac{3}{4}$ an cel puțin.

5. Același exponent nu poate dobîndi decât un singur premiu în aceeași grupă. Față cu cel premiat în cutare grupă, concurenți din altă grupă au întâetate, presupunînd că vitele lor sunt deopotrivă.

B) In special.

I. Bovine (viței, vaci, tauri).

1. Ca vrednice de premiat se considera mai ales bovinele, cari întrunesc în mare măsură însușirile vitelor mari, puternice, frumoase la trup, blânde, lăptoase, bune de prăsilă și de îngrășat.

Față cu vitele corcite se va da întâetate vi elor de rasă curată.

2. Între scăderile, cari nu îngăduie premiarea se numără: trup bolnăvicios, murdar, cu totul slăbit sau cu boale înăscuțe, cum și scăderi cari supără vederea (d. e. un corn rupt, un mers prost, rane urite etc.)

3. Ca semne de lapte mult se consideră trup prolongit, piept larg și foale șerpuit de vine groase; uger plin și mare, nu prea cărnos, nici prea gras, înzestrat cu păr scurt și moale avînd patru țife moi, groase, lungi, deopotrivă de mari; piele molatică, pînă subțire și privire blîndă.

4. Ca bune de îngrășat sunt a se considera mai ales vitele trunchioase, lungi, spătoase, cu capul mic, oase subțiri, piept larg și cărnos, șolduri îndepărtate, coapsă lătareată, piele mișcacioasă, pînă moale.

5. Ca bune de muncă se consideră mai cu samă vitele osoase, cu picioare căm lungi, piept lung și rotunzit, șolduri puternice, copte sănătoase, mers vioiu și regulat.

II. Oii.

1. Întâetate se cuvine mai ales oilor

mari, cănoase, lăptoase și bogate în lână frumoasă și subțire, moale și lungă; deasemenea se cuvine întâetate oilor de soiu vestit și însoțite de miei cu blană aleasă.

2. Rasa țigae și stogoșe se preferă rasei bîrsane (țurcane).

Din ședința comitetului central al „Reuniunii române de agricultură din comitatul Sibiiului”, ținută la Sibiiu în 5 Octombrie st. n. 1900.

Dem. Comșa,
president.

V. Tordășianu,
secretar.

ȘTIRI DE TOT FELUL

Congregația de toamnă a comitatului Hunedoarei, se va ținea în 26 Oct. n. la Deva.

Se arată semne de toamnă lungă. În comuna Șibișel, cum ne spune inv. pens. de acolo, a înflorit scumpia de nou, tare frumos. Mai mulți pruni și meri în comună, nu numai au înflorit a doua-oară, dar' le-au trecut deja florile și se vede roada a doua: prune și mere formate deja în mărimea alunelor.

Despărțământul Orăștie al Asociațiunii își va ținea adunarea generală anuală la Sit. Dumitru în comuna Romoșel. Se va da și un concert împreună cu declamațiuni.

Hârtii de 20 coroane. Încă în Septembrie s'au pus în circulație în țară nouele hârtii de 20 coroane. La început planul era să se pună în circulație mai întâi cele de 10 coroane, dar' planul acesta s'a părăsit de teamă că se vor face înșelătorii cu ele, spunînd oameni răi poporului de rînd că cifra de pe ele însumă 10 *floreni*. De aceea hârtiile de 10 coroane vor fi puse în circulație numai mai târziu.

Tractul gr.-oriental al Geoagiului propus de Sinod se fie desființat, a hotărît și congresul naț. bis. se fie desființat la timpul seu. Asemenea al Avrigului. La Hunedoara tract nou.

Un nou monument în cimiteriul din Cebea. Dela 21 Septembrie începînd istoricul cimiteriu al bisericii din Cebea (în Zarand) are o nouă podoabă: o cruce de marmoră, înaltă de 1.85 metri și avînd gravată pe ea o inimă sângerândă, ținută de doi ingeri, ear' sub ea inscripția: „Această cruce a ridicat-o reprezentanța gimnazială întru eterna pomenire a fericitului Zacharie Francisc Werner, rîp. la 17/29 Aprilie 1897, care întreaga sa avere a închinat-o gimnaziului român gr.-or. din Brad”.

Crucea și mormîntul sunt îngrădite cu grilaj de fer, așezat pe piatră cioplită.

Cu ocazia sfințirii monumentului, s'ăvîrșită la 21 Septembrie n., scrise „T. R.”, protopresbitorul V. Damian într'un panegiric avîntat, laudînd meritele și iubirea de neam a țeranului Werner, care întreaga sa avere de vr'o 8000 cor., a testat-o institutului merit a lucra pentru luminarea fiilor poporului român, îl presintă drept pildă vrednică de

urmat și vrednic a fi pus în rândul fericiților zărădeni din 1861—1868, întemeietori ai gimnasiului.

Cântările liturgice și funebre au fost cântate de corul elevilor gimnasiului din Brad și de corul plugarilor din Rîșca.

„Broos“. În 12 Oct. n. fiind rândul reprezentanței orașului Orăștie să se exprime că orașul ce nume oficios se poarte, a hotărât cu 23 voturi contra 15, ca numele oficios să fie germanul „Broos“. Românii au votat întâi pentru „Orăștie“, ear' căzând, au spriginit pe Sași și așa a fost cerut numele „Broos“.

Comitet parochial la Orăștie. Duminecă a fost a treia oară în eștan alegere de comitet parochial al bisericii gr.-or. Întâiul s'a ales cu unanimitate prin Febr. când cu restaurarea generală. În urma unui protest al d-lui Dr. A. Muntean însă, alegerea a fost nimicită pe cuvânt că n'am fi fost în drept a alege 25 de membri în comitet, căci numărul Românilor gr.-or. în Orăștie ar fi sub 2000. S'a convocat sinodul la nouă alegere. Sinodul însă, trăgând la îndoială afirmațiunea că am fi sub 2000, a ordonat numărarea poporului prin 2 comisii. Numărarea a arătat, că afară de servitori, de soldați, de ucenici la măestrii, etc., Românii gr.-or. stabili sunt aproape 2200. Intrunit sinodul de nou, membrul D. David a făcut propunerea ca, dovedindu-se că am fost în drept a alege 25, să se susțină lista aleasă și fără a mai alege azi, să fie rugat consistorul a întări comitetul ales în Febr., deoarece alt motiv contra lui nu s'a putut aduce decât îndoială în privința numărului. Propunerea a fost primită unanim de sinod, după care ne-am depărtat în pace acasă. În urma unui raport eronat al d-lui protopresbiter însă, că acest sinod ar fi fost dizolvat, ven. consistor, primind numărarea făcută de sinod, a îndrumat sinodul să se adune și să facă dar' alegerea, fie și de 25 membri.

Duminecă a fost noua alegere: S'a susținut tot atât de unanim comitetul vechiu ales la alegerea întâie și aclamat la a doua, anume:

Membri ordinari în comitet: Dr. I. Mihu, Iosif Orbonaș, Ioan Mihaiu, David Danil, Ioan Moța, Simion Vlad, Irimie Boca, George Brașai, Ioan Lăzăroi, George Vințian, Iosif Tăbăcariu, Nicolae Muntean, Mihai Grof, Samoilă Lăzăroi, Ioan Oprean, gorn., Ioan Simețru, George Gelmărean, Ioan Heiuș, Vasile Romosan, Ioan Gelmărean, Vasile Popovici, Nicolae Bărboi, Iosif Burcian, Pavel Simu și Nicolae Curea.

Suplenți. Ioan Vulcu, Nicolae Părau, George Silian, Toma Persecăn, Ioan Mihăesc, Ioan Oprean, Adam Părvan, Ioan Berian și Simion Brudar.

Epitropi: Nicolau Trif, Dumitru Rob și Ioan Mărian.

Două consistorii nouă. Congresului naț. bis. al Românilor gr.-or. din patrie, deschis Duminecă la Sibiu, i-s'a propus de consistorul metropolitan înființarea alor două consistorii nouă: la Cluj sau Dej și la Timișoara.

Cu timpul, dacă s'ar căpăta și ajutorul necesar dela stat, să se înființeze la Orade și în aceste două locuri, episcopii.

Un vis nenorocit. Din München se scrie, că zilele trecute a sosit la gara de acolo un slujbaş dela căile ferate și s'a culcat peste noapte într'o odaie a gării. Călătorul era sdrobot de drum și de lucru, și cât ce s'a pus în pat, a adormit. În somn însă a visat, că lucra în gară și trebuia să se dea jos dintr'un cupeu. Nenorocitul visând că se dă jos din cupeu, a sărit în somn pe fereastră în stradă. Dimineața a fost aflat jos amețit și greu rănit. A fost dus la spital.

Târgul de vite dela Ilia împreună cu expoziție și premii. La 12 Oct. n. fiind și târg de țară în Ilia, s'a ținut din partea comitatului cu concursul inspectorului pentru prăsila vitelor Lickl din Sibiu, expoziție de vite cu premii. Primate în expoziție au fost vite cunute.

Locul menit pentru expoziție a fost plin cu vite destul de frumoase, deși dacă expoziția se ținea înaintea amezii, puteau fi cu mult mai multe.

Expoziția a fost împărțită în 3 grupe: *tauri, juninci și vaci cu lapte.*

La *tauri* drept însușire, pentru a fi premiați s'a luat: blândetea, practicabilitatea, frumuseța și îngrijirea și astfel au fost premiați pentru tauri Pinzgau cu premiul I de 30 cor. *Nicolae Ladariu* din Dobra; cu 20 cor. *Iuliu Orbonaș* din Ilia; și cu 10 cor. *Aron Iușca* din Booz. Pentru îngrijirea taurilor comunali au fost premiați cu 10 cor. *Crăciun Bornemisa* din Almaș-Seliște; cu 8 cor. *Iosif Criste* din Dobra, și cu 6 cor. *Nicolae Ladariu* din Dobra.

Pentru *juninci* Pinzgau și încrucișeri de bocșene cu Pinzgau, premiul I. de 35 cor. l'a primit *Iosif Moiescu* din Gothatea; al II lea de 20 cor. *Petru Fosan* din Briznic și 15 cor. *Turek Sándorné* din Ilia.

Pentru *vaci cu lapte* Pinzgau și corcitură de soiul ardelenesc bocșan cu Pinzgau, au fost premiați cu premiul I. de 35 cor. *Ioanichiu Olariu* din Ilia; cu 20 cor. *Dionisie Bedeu* și cu 15 cor. *Miko Imre* din Ilia.

Lucru vrednic de notat, că inspectorul Lickl a oferit pentru foarte frumosul taur de I an și 2 luni alui Nicolae Ladariu 200 fl. ear' pentru alui Iuliu Orbonaș, care încă nu e de un an 150 fl.

Să nădăjduim, că pe când reuniunea economică română din Orăștie va aranja expoziție de vite în Ilia, vor fi aici expuse vite și mai multe și mai frumoase. Deed-zău ca așa să fie. *Raportor*

Ofițerii n'au să mai pună cauziune la căsătorie, în Franța. Cauziunea s'a șters prin o ordinațiune a ministerului de războiu.

Omor nedescoperit. În 7 l. c. o căruță fără stăpân venia pe drumul dela Sântohalma spre Cherestur. Oprindu-o oamenii în loc, au aflat pe stăpânul ei mort în ea, împușcat în cap. Era un Bulgar de aceia cari cultivă legumi și venia dela ceva țirg. Punga cu banii nu s'a aflat la el. În sin' i-s'au găsit 80 fl. pe care ucigașii se vede că nu i-au găsit, de cumva pentru banii a fost ucis. Răufăcătorii nu s'au putut încă afla.

Despre concertul sodalilor din Sibiu ținut Duminecă și anunțat și de noi. «Tel.

Rom. raportează următoarele: Dedați a vedea harnica reuniune a sodalilor români din Sibiu ținând necontentit spre tot ce e bun și frumos, nu ne-am înșelat în așteptările noastre nici în ceea-ce privește prestațiunile ei de alaltăseară. Toți și toate s'au achitat conștientios de rolurile avute, și dacă unele partii poate prea dificile pentru cunoștințele musicale ale membrilor corului, au lăsat ceva de dorit în interpretarea lor, nu trebuie să perdem din vedere, că aveam să ascultăm prestațiunile unor fetițe de țerani și meseriași, a căror chemare nu e arta, ci lucrul greu al vieții de toate zilele. Tocmai din acest motiv, chiar și atâta cât au prestat e prea destul dela ele, mai luând în considerare că multe erau noițe în cor. Incident norocos prezența deputaților congresuali, petrecerea a fost cercetată de foarte numeros public din clasa inteligentă, alătura cu clasa țeranilor și industriașilor, asemenea reprezentată în număr frumos.

Venitul curat al concertului, cum suntem informați, e aproape 120 coroane.

Fundațiunea unui conte maghiar. Contele Ioan Pálffy sen. a făcut zilele acestea o fundațiune de aproape 3 milioane cor., cu scop de a să ajute din ea creșterea în institute medii și superioare a fiilor eșii din familiile clasei mijlocii maghiare. El a dăruit statului mai multe proprietăți ale sale în valoare de 2,743.000 cor. din venitele cărora să se împartă stipendii de câte 700 și 1000 cor. pentru tineri maghiari, fără deosebire de confesiune, cari absolvează o școală medie sau superioară maghiară și cari să disting prin sirguinta lor. Cât timp va trăi contele Pálffy usufructul proprietăților dăruite este al său. Stipendiile din cesiune vor fi împărțite de guvern prin concurs.

Nenorocire sau altceva? În 11 Oct. a fost găsit în Arad soldatul Ilie Mihu din Curtici, înecat într'o fântână. Nu se știe a fost nenorocire ori sinucidere. Nefericitul era însurat de curând și venise să-și facă cele 8 săptămâni de rezervist.

Școală agronomică. La 28 Octomvrie n. să va ținea la 8 ore a. m. în școala agronomică a comitatului Sibiu, examenul învțăceilor în lucrările economice. Iată din ce să va examina:

a) Lucrări de mână: 1. Tăierea de paie și napi, precum și prepararea de nutreț mestecate. 2. Mulgerea vacilor. 3. Inhămarea și prinderea la car a cailor și boilor. 4. Scoaterea și curățirea napilor de zăhar și de nutreț. 5. Săparea și grămădirea cu «Planet junior». 6. Sămănatul cu mâna și cu mașina de sămănat. 7. Scoaterea, plantarea, legarea și îngrădirea pomilor. 8. Demonstrarea diferitelor sisteme de altoire la pomi.

b) Lucrări cu vite: 1. Aratul cu plugul universal Sack, și anume: a) cu plugul singur; b) cu tăietorul dinainte; c) cu plugul pe două brezde; d) acoperirea brezdelor cu plugul prin afunzime; e) cu uneltele de curățit; f) cu uneltele de grămădit; g) cu estirpatorul; h) cu făcătorul de gropi; i) cu mașina de scos cartofi. 2. Aratul cu plugul de schimb. 3. Lucrări cu carul cu «Planet».

junior, și anume: a) săpatul (curățitul) în diferite lățimi, afunzimi și moduri; b) grămăditul în lăuntru și în afară; c) brazdarea cu marcherul de semințe și netezitul cu tăvălugul. 4. Grăpatul. 5. Sămănatul cu mașina de sămănat.

Institutul tipografic „Minerva” din loc. și-a ținut la 16 Oct. n. adunarea generală. Adunarea a hotărât a da pentru anul acesta 5% dividendă acționarilor, (și nu earăși 10% cât se dase în anii din urmă).

Moarte. *Saveta Mihailă n. Ștefănescu* ca soție, Aurel și Ioan ca fii, Paraschia ca mamă, Tanasia, Anița, Ioana, Maria, Opreana și Nicolae ca frați, Petru și Paraschia ca socri, cu inima frântă de durere anunță tuturor consăngenilor, amicilor și cunoscuților trecerea din viață a prea iubitului lor soț, tată, fiu, frate și ginere *Ioan Mihailă*, proprietar și primar comunal în Romoșel, care după un morb scurt fiind împărțit cu sf. taine ale muribunzilor și-a dat sufletul Vineri în 12 Oct. n. la 11 $\frac{1}{2}$ ore noaptea, în etate de 40 ani.

Rămășițele pământești ale scumpului defunct au fost așezate spre odihnă eternă, în 14 Oct. n.

— Luni în 15 Oct. n. a. c. a răposat în Orăștie tinărul *Demian Mănuș*, cul. tipograf la „Minerva”, în etate de 19 ani. În mormântarea i-s'a făcut Mercuri după amezai la 3 ore, în cimiterul gr.-cat., luând parte și membrii Reuniunii meseriașilor români, dintre cari 14 tineri cu torțe și tot atâtea dame cu cununi au mers alătura de carul mortuar.

La cimiter tinărul *George Suciu*, a ținut o vorbire ocașională.

Ce s'a făcut din nimica! Cheltueile împreunate cu matriculele de stat, cresc an de an. Pentru anul viitor sunt luate în budgetul statului 2.369.000 cor. pentru acest scop. Și la început se spunea că nu vor provoca nici o cheltueală nouă matriculele, că le vor purta notarii așa.

Mulțămă publică. Cu ocașia concertului și-a petrecerii arangeate în *Hondol* la 30 Sept. n. a. c. în favorul bisericilor gr.-or. din *Hondol* și *Certeșul-sup.*, au binevoit a suprasolvi următorii domni: G. Vitan, not. cerc. *Certeș*. 3 cor. F. Brașovan, primar, I. Segeșvari propriet. din *Hondol* câte 2 cor. P. Câmpian, preot (Fornadie), I. Pop, preot rom.-cat. *Hondol St. Segesvári* (Băiță) P. Gabor, preot *Certeș*, dna *Ida n. Erdélyi* (*Certeș*), I. Bota, proprietar (*Toplița*) câte 1 cor., Ales. Boldor, inv. (*Rapoltu-mic*) 40 fil., ear' subscrișul 4 cor. Prin postă: dela dnii: A. Oprea, preot (*Săcărâmb*), S. Deac, proprietar (*Săcărâmb*), C. Koncz, notar (*Balșa*) câte 4 cor. I. Cibeau, proprietar (*Almașumic*) 2 cor.

Intratele au fost 148 cor. 40 fil., eșitele de 141 cor. 11 fil., rezultă deci un venit curat de 7-39.

Comitetul arangiator exprimă mulțămă dlor suprasolvenți.

Totodată se exprimă mulțămă vrednicilor tineri coriști metalurgi din *Săcărâmb*, cari prin dexterul d-lor conducător dl *Mihaiu*, harnicul inv. gr.-or. din *Săcărâmb*, au știut a ne procura plăcută d'stractie, executând cu precisiune toate punctele din bogatul program de concert. Au fost laudați și aplaudați chiar și de cătră participanții străini.

D-soara *Grația Gabor*, fca preotului nostru din *Certeș*, deși prima-dată a pășit pe bină, s'a răfuit pe deplin de rolul său prin declamarea cu simț a poeziei „*Rada*” de G. Cosbuc. Publicul a răsplătit-o cu sgo-motoase aplause.

Tinărul cor bis. din *Săcărâmb* a binevoit a ne onora și în biserică și a executa cu multă pricepere frumoasele noastre cântări liturgice. Poporul nostru de aici îl va avea mult timp în plăcută aducere a-minte.

Corul bis. gr.-or. din *Săcărâmb* se trăiască și înflorească. Pentru comitetul arangiator: *Mihai* preot, ca președinte.

FELURITE POVEȚE

Iernarea napilor. Ca napii să ierneze bine, trebuie să fie scoși pe timp secetos. Dacă ei s'ar fi scos pe timp ploios sau umed, trebuie lăsați să se svinte cât de bine respirați pe aria șurii sau în alt loc adăpostit. Napii în ori-ce chip vătămați sunt a se alege dintre cei întregi și a se păstra deosebit, dându-se vitelor mai de timpuriu.

Păstrarea napilor se face în mai multe feluri. Cine are pivniță îi poate așeza în ea rinduri-rinduri printre nêsip mărunt și jilav Neavând pivniță, sau nu în destul de mare pentru a putea ierna în ea toți napii, ce am fi recoltat, trebuie să gătim pe sama lor un bordeiu sau groapă. Gropile se fac de 60—70 centimetri în adâncime și 50 centimetri în lățime. În aceste ei se așează în forma unui mormânt. Pe urmă se acoper cu o pătură nu prea groasă de pământ.

FELURIMI

Ură până la moarte. Un scârboș cas de răsbunare s'a petrecut într-una din zile la *Neapole*.

Tinăra contesă *Guiseppina Napodani* pe când era pe patul de moarte, a arătat rudelor ce o încunjurau dorința de a se împăca cu o verișoară a sa, *Concetta Vajo*, cu care era în o dușmănie veche din cauză că aceasta din urmă era mai frumoasă decât ea.

Dorința muribundeii se îndeplini și peste puține minute *Concetta* sosi foarte mișcată la vară-sa.

Aceasta, cum o văzu, o strinse la pieptul ei, cerându-i iertare pentru îndelungata vrăjmășie, dar, în același timp, cu o mușcare de viperă ea apucă cu dinții nasul celei-ce venise la împăciuirea din urmă, pătrunzându-i-l dela mijloc.

Cu greu putu scăpa sărmana victimă din brațele murindei, care, după-cum se vedea, voia să sfășie obrazul *Concettei*. Pe când ceialalți depărtau pe rănită, murinda exclamă: »Acum pot muri mulțumită».

Și peste puține minute răsbunătoarea își dete sufletul.

Zilele. Spre depărtata împărăție a *Veciei* se duc zilele noastre una după alta, după-ce și-au împlinit chemarea lor pe pământ. Se nasc tinere și frumoase, și se duc gârbove de suferință, încărcate de lacrimi și blăsteme. Înaintea tronului veciei își dă fiecare socoteala de câte a văzut pe pământ... Apoi, se duc să se adauge la nesfârșitul lanț al vieților omenesti apuse...

Se scurg zilele pe rind, ear' noi, luptând mereu contra valurilor vieții, uităm că, cu fiecare clipă perdută, se apropie ora când învăluiți în lințolul vecinicii, ne vom coborî pe tărâmul morții. Dar, ne întrebăm adesea:

— »Care-i chemarea noastră pe pământ? Unde e adevăratul scop pe care trebuie să-l urmărim? De ce pătrunderea lumii, a nesfârșitului ne este oprită? De ce aceeași vecinică stavilă, necunoscutul, ne oprește?»

Ne naștem copii neștiutori și murim tot atât de neștiutori ca și copiii, dar' încărcăți de păcate și fapte rele.

Și atâta ne frământăm zadarnic și nu putem ieși din întunec.

EPIGRAMĂ

*Îmi spui, iubito, că-ți sunt drag
Și doar' pe mine mă iubești!
Dar', vezi tu, noaptea-ți dă de hac:
În somn de-atâția pomenești!...*

Comitetul de redacție:

Președinte: *Dr. Ioan Mihai*.

Membrii: *Dr. St. Erdelyi, Ioan Mihai, Danil David și Constantin Băicu*.

Proprietar - editor: *IOAN MIHAIU*

Redactor respons.: *IOAN MOȚA*

Insertiuni mici

Publicări la acest loc costă numai 1 cr. șirul

Un Invetăcel

ori-și-chie și ca lucru și ca preț.

de măcelar se primește numai decât în măcelăria subscrișului.

Să fie în vârstă dela 15—17 ani, sănătos și voinic. (24)

Condițiile se stabilesc prin bunăînțelegere.

Nicolae Opincariu
măcelar, Orăștie.

B. Stelescu,

pictor, vopsitor, poleitor și glaseur

Aduc la cunoștința onoratului public din Orăștie și jur, că așezându-mă cu locuința în acest oras, primesc ori-ce lucru de pictorii case, precum și vopsitorie de fațade, uși, ferestri, și ori-ce lucru atingător de această branșă, concurând cu

ori-și-chie și ca lucru și ca preț.

Punându-mi toate silințele de a satisface pe deplin pe onorații mei clienți, rog să fiu onorat cu comande multe.

Lucrările executate de mine vor fi solide, elegante și durabile.

B. Stelescu,

pictor - vopsitor
Strada mare a Timariilor, 17 b.

Asigurări

în contra focului, cum și asupra vieții, se înlocesc în cel mai repede și prompt chip, în Orăștie prin agențura d'ui *Ioan Moța*, paroch. În 3, mult 4 zile, contractul de asigurare e la mâna asigurătorului.

Nou măestru pantofar în Orăștie!

Subscrisul aduc la cunoștința on. public, că dela 1 Octomvrie n. a. c. îmi port meseria ca măestru de sine, deschizându-mi localul în strada Spitalului, lângă spitalul militar (casele dlui B. Romoșan).

Asigur pe onoratul public ce mă va onora cu comande, că îl voi servi cu lucrul cel mai bun, dela cele mai fine ghete, până la ciobotele gr. fost un șir mai lung de ani primul lucrător în lucr. dlui Benichek, ceea-ce poate servi ca cuvânt de ordine.

Cu toată stima

(113) 1—

Ioan Vărmăgean,

măestru pantofar în Orăștie.
(Strada Spitalului).

„ARDELEANA“

INSTITUT DE CREDIT ȘI ECONOMII, SOCIETATE PE ACȚII ÎN ORĂȘTIE

Capital social: cor. 500.000. Fonduri de rezervă: cor. 275.000.

(92)

Depuneri: cor. 1.750.000.

5—

Institutul face următoarele operațiuni, la cari recomandă serviciile sale:

1) acordă împrumuturi cu interese de 8%;	4) cumpără și vinde mărfuri și produse;
2) primește depuneri dela particulari cu 5 și cu 5 1/2, iar dela corporațiuni culturale cu 6%;	5) ardeleană și onorând ca realități;
3) cumpără și vinde realități;	6) cumpără și vinde efecte publice;
	7) mijloace operațiuni, specificate sub 3. 4. 5.

Ori-ce afacere se poate rezolva verbal în biourul institutului, iar în scris prin corespondență.

Orăștie, 1900.

Direcțiunea.

Scânduri și lemne de zidiri!

Cel mai bogat deposit de scânduri, precum și de lemne de tot felul trebuincioase la zidiri, cum sunt grinzi, tâlpi, căpriori etc. este în Orăștie, și Deva depositul subscrisului.

Arangeat de nou, și provăzut cu bogat material, garantat de calitatea cea mai bună, îmbiiu onorațiilor cumărători material bun, cu cele mai ieftine prețuri posibile!

Cu toată stima

Ignatz Kotzander

în Deva și Orăștie.

(109) 1—10

■ In Orăștie pe drumul țerii la intrarea în oraș dinspre stație! ■

ÁRVERÉSI HIRDETMÉNY

Alulirt bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-cz. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a dévai kir. törvényszék 1882. évi 3292 P számú végzése következtében Hosszu L. Ferencz ügyvéd által képviselt Popa Veronika javára Toma Adolf ellen 170 kor. s jár. erejéig 1900. évi augusztus hó 25-én fogatosított kielégítési végrehajtás utján foglalt és 735 koronára becsült következő ingóságok u. m.: szarvasmarhák nyilvános árverésen eladatnak.

Mely árverésnek a dévai kir. járásbíróóság 1900. évi V. 486 számú végzése folytán 170 kor. tők-követelés, ennek 1884. évi április hó 1 napjáról járó 5% kamatai, 1/8% váltó díj és eddigi összesen 28 kor. 24 fill.-ben bíróilag már megállapított költségek erejéig Kergesen alperes lakásán leendő eszközésére 1900. évi október hó 22. napjának délelőtti 11 órája határidőül kitűzetik és ahhoz a venni szándékozók oly megjegyzéssel hivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1881. évi LX. t.-cz. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek becsáron alul is el fognak adatni.

Amennyiben az elárverezendő ingó ágakat mások is le és telűlfoglaltatták s azokra kielégítési jogot nyertek volna, jelen árverés az 1881. évi LX. t.-cz. 120. §. értelmében ezek javára is elrendeltetik.

Kelt Déván, 1900. évi október hó 8. napján.

K. Csoma Imre
kir. bírósági végrehajtó.

Se recomandă a executa următoarele: ♦♦

Opuri, Broșuri și Placate ♦♦♦

Bilete de logodnă și cununie ♦♦

Carte și epistole

Couverte în toată mărimea ♦♦♦

Circulare și preț-curenturi ♦♦

Note, Bilete de vizită după plac și cerere ♦♦♦

Registre și impri-mate ♦♦♦♦

Anunțuri, Comp-turi și Adrese

♦♦ Bilanțuri ♦♦

Comande din afară ♦♦♦ ♦♦♦ se efectueșc repede.

„Minerva“

Institut Tipografic, ☆ ☆ ☆

☆ ☆ ☆ societate pe acții

Orăștie.

Inițiată în 1888.

Această tipografie este provăzută cu cele mai bune mijloace tehnice și fiind bine asortată cu tot felul de caractere de litere din cele mai moderne, este pusă în pozițiune de a putea executa ori-ce comande prompt și cu acurateță.